253569 - Tavaf'ın şartları ve vacipleri

Soru

Tavaf'ın şartları ve vacipleri nelerdir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

alimler Kabe etrafında tavafın geçerli olmasının şartları için bir takım şartlar zikretmişlerdir bunları da şu şekilde sıralamak mümkündür:

1- İslam: kafirin tavafı ise alimlerin görüş birliğiyle geçerli değildir, çünkü tavaf ibadettir, ibadet kafir olan bir kimseden kabul edilmez.

2- Akıl: bu şart Hanefi ve hanbelilerin mezhebine göredir, maliki ve şafiiler ise çocuklardan tavaf kabul edildiğinden çocuklara kıyas yapılarak akılı şart koşmamışlardır.

3- Niyet: Tüm alimler Rasulullah sallallahu aleyhi vesellemin" Ameller ancak niyetlere göredir; herkesin niyeti ne ise eline geçecek odur."[1] sözü sebebiyle bu şartta ittifak etmişlerdir.

4- Setr-i Avret (Edep Yerlerinin Örtülmesi): Bir kimse çıplak bir şekilde tavaf yaparsa Rasulullah sallallahu aleyhi vesellemin hacda " bu yıldan sonra hiç bir müşrik haccedemez,[2] çıplak olan bir kimse de Beyt-i Şerifi tavaf edemez. " çağrısını yapmalarını emrettiği için tavafı kabul olmaz.[3]

Şeyh İbn Useymin şöyle demiştir: ' Çıplak bir kimseye tavaf yasak olduğu için tavaf yapsa da kabul olmaz. Bunun delili ise Rasulullah sallallahu aleyhi vesellemin "Her kim bir amel işler, bizimde o amelde bir emrimiz yoksa o amel geçersizdir. "[4] sözüdür.

5- Hadesten Taharet: Bu konu ile ilgili ayrıntılı bilgi (34695) numaralı sorunun cevabında verilmiştir.

6- Cumhur (Bütün) Alimlere Göre Elbise Ve Vücudun Necasetten Temizlenmesi: Bu konu ile ilgili bilgi (136742) numaralı sorunun cevabında verilmiştir.

7- (kabe etrafında) Tam yedi Şavt (devre) dönmesi: Bir adım bile eksik kalırsa tavafı tamamlanmamış olur. İmam Nevevi ' Tavafta farz olan yedi turdur Hacer'ul Esved'den başlayıp, Hacer'ul Esved'de bitirilmesidir. Eğer 7 turdan bir adım bile eksik olursa tavafı kabul olmaz. Mekke'de de kalsa memleketine de dönse aynıdır. Bunun (Tavafı eksik kaldığı) için kurban ya da herhangi bir şey vermesi gerekmez.'[5]

8- (Tavaf ederken) Kâbe'yi Soluna Almak: Çünkü Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem Kâbe'yi soluna alarak tavaf etti. Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem şöyle buyurmuştur: 'İbadetlerinizi bana bakarak yapın.'.[6]

9- Tavafı Kâbe'nin tümünün etrafından yapmak: Mesafeyi kısaltmak için Hicrin içinde tavaf yapılamaz. Yapan kimsenin tavafı da geçersiz olur.

10- Yürüyebiliyorsa Tavafı Yürüyerek Yapması: İmam Şafii'nin dışındaki bütün âlimlerin tercih ettiği görüş budur.

Şeyh Useymin Rahimehullah şöyle demiştir: 'Bana göre tavafta ister deve ile olsun ister omuzunda taşısın ister binek arabaya bindirsin ihtiyaç yok ise caiz değildir. İhtiyaç ise bir kimsenin hasta olması, yaşlı olması, dayanamayacak kadar izdihamın olması; çünkü bazı insanlar izdihama dayanabiliyorken bazıları dayanamıyor. Kısacası bir özürden dolayı binmişse caizdir, ancak herhangi bir özrü olmadan binmişse caiz olmaz.'[7]

11- Tavafın Şavtlarını Peş Peşe Yapmak: Bu konu ile ilgili bilgi (219227) numaralı sorunun cevabında verilmiştir.

12- Tavafın Mescid-i Haram'ın İçinde olması: Müslümanın üzerine farz olan Kâbe'nin etrafında tavaf yapmasıdır. Eğer mescidin dışında tavaf yaparsa Kâbe'yi değil mescidi tavaf etmiş olur.

Şeyh Useymin Rahimehullah şöyle demiştir: 'Âlimler bu konu ile ilgili şöyle demişlerdir: 'tavafın kabul olması için Mescid-i Haram'da olması şarttır. Eğer bir kimse Mescid'in dışında tavaf yaparsa

kabul olmaz. Eğer bir insan –örneğin- Mescid-i Haram'ı tavaf etmek isterse ve dışından tavaf ederse tavafı kabul olmaz, çünkü bu kimse Kâbe'yi değil Mescid'i Haram'ı tavaf etmiş olur. Ama Mescid-i Haram içinde tavaf yapanlar ister Mescid'in aşağısında olsun ister yukarısında olsun fark etmez tavafları geçerli olur. Ama bu kimseler Sa'y bölgesinde ve yukarısında tavaf yapmaktan çekinmeleri gerekir. Çünkü Sa'y bölgesi Mescid'i Haram'dan değildir.'[8]

13- Tavafa Hacer'ul Esved'den Başlamak: Bir kimse tavafa Kâbe'nin kapısından başlarsa tavafı eksik ve hatalı olur.

Şeyh Useymin Rahimehullah şöyle demiştir: 'Bazı insanlar tavafa Kâbe'nin kapısından başlayıp, Hacer'ul Esved'in yanından başlamazlar, Kâbe'nin kapısından tavafa başlayıp yine Kâbe'nin kapısında bitirenler tavaflarının tamamlamış sayılmazlar. Çünkü Yüce Allah şöyle buyurmuştur: 'Kâbe'yi tavaf etsinler'[9] ve Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem tavafa Hacer'ul esved ten başlayarak insanlara şöyle demiştir: 'İbadetlerinizi bana bakarak yapın'. Eğer bir kimse Kabe'nin kapısından ya da Hacer'ul Esved'in az da olsa hizasında olmadan tavafa başlarsa bu ilk şavt batıl olur. Çünkü bu kimse tavafı tamamlamamış olur ve yakın zamanda bunu hatırlarsa yerine yeni bir şavt tavaf yapması gerekir. Yoksa tavafı baştan alması gerekir.'[10] Bu tavafın olmazsa olmaz şartıdır.

Tavafın vaciplerine gelince bazı âlimler tavaftan sonra iki rakat namaz kılmak vaciptir demişlerdir. Doğrusu bu müstehab sünnettir, buda İmam Şafii ve İmam Ahmed'in görüşüdür.

Şeyh İbn Bazz Rahimehullah, tavaftan sonra namaz kılmak ile ilgili şöyle demiştir: ' Tavafını tamamlayan bir kimsenin namazını Makamı İbrahim'in arkasında kılma zorunluluğu yoktur. Mescid'i Haram'ın herhangi bir yerinde kılması yeterli olur. Unutan kişinin de ayrıca bir şey yapmasına gerek yoktur. Çünkü bu namaz sünnet olup vacip değildir.'[11]

Âlimlerin tavaf ile ilgili olarak zikrettiği diğer vaciplere gelince bunlar önceden zikrettiğimiz şartlardır. Ancak bazı âlimler bunlar tavafın şartları değil vacipleridir demişlerdir.

Konuyla ilgili daha detaylı bilgi için Dr. Abdullah Zahim'in İslami Araştırmalar Dergisi'nin 53. sayısında ki 'Tavafın Şartları' adlı başlıktan bakabilirsiniz. Onun diğer bir araştırması olan 'Tavafın

Vacipleri’ ni aynın derginin 58. Sayısında bulabilirsiniz.

En iyi bilen Allah’tır.

[1] Buhari (1), Müslim (1907)

[2] Yani 9. Yıl

[3] Buhari (369), Müslim (1347)

[4] Şerh’ul Mumti’ (7/257)

[5] El-Mecmu’ (8/21)

[6] Müslim (1297)

[7] -Kitabul Hacc Şerhi (1/83) (Şamile numaralandırmasına göre)

[8] - Bakara Sure’sinin Tefsiri (2/49)

[9] - Hacc 29

[10] Mecmu’ul Fetava (22/404)

[11] Şeyh İbn Bazz Mecmu’ul Fetava (17/228)